

GEESTERWEG 21

Algemeen

Voor de bouw van de vrijstaande villa WESTERHOUT met kantoorkamer is 25-9-1917 (aanvraag 28-3-1917) een vergunning verleend aan de opdrachtgever A. Vroegop uit Noord-Scharwoude. Tegelijk wordt tegenover de keuken een vrijstaande berging met een zadeldak gebouwd. Op de plaats van dit woonhuis heeft eerder een dubbel pand gestaan dat in 1917 gesloopt is.

Het door de bouwkundige J.W. Verstraeten ontworpen pand is opgetrokken in de stijl van de heroriëntatie op vroegere bouwstijlen (traditionalisme). Naast de traditionalistische kenmerken zijn ook landelijke elementen als balkons, risalieten, een serre, trapjes en een portiek in het ontwerp verwerkt. De balkons tonen een strakkere meer eigentijdse vormgeving. Het houten tuinhuis in Amsterdamse Schoolstijl achter in de tuin wordt enkele maanden later in september van dat jaar door de architect J.F. laCroix ontworpen.

In 1936 wordt er een schoorsteen bijgeplaatst en in 1980 wordt het woonhuis omgebouwd tot kantoor (stichting welzijn) waarbij verandering in het interieur en aan de ramen plaats vindt. De erfafscheiding was oorspronkelijk ontworpen met hekpijlers, ijzeren hekken met diagonale kruisen en verder met harmonicagaas boven een baksteen voeting. Het hek zou langs de voorzijde en deels langs de Snaarmanslaan geplaatst worden. Aansluitend kwam aan deze zijde een bakstenen tuinmuur met steunberen.

Uit een latere ontwerptekening blijkt dat dit ijzeren hek langs de Snaarmanslaan en de voorzijde niet geplaatst is. De geplande bakstenen schuttingmuur is heden doorgetrokken langs de erfafscheiding van de laan. Aan de Geesterweg is nu een fraai Amsterdamse Schoolhek aanwezig dat mogelijk gelijk met het tuinhuis door laCroix ontworpen is.

In 1997 is door de Alkmaarse aannemer Piet Peperkamp voor de toenmalige eigenaar de tuinmuur aan de Snaarmanslaan onderbroken om ruimte te scheppen voor een dubbel ijzeren toegangshek uitgevoerd overeenkomstig de vormgeving van het bestaande hekkwerk aan deze zijde. De muur opgetrokken in rode baksteen is op de kopse kanten van de flankerende muurdelen aan weerszijde van het toegangshek bekleedt met Belgische blauwe hardsteen. Inmiddels is het huis weer woonhuis en heeft de eigenaar als erfafscheiding aan de achterzijde een zelfde muur ambachtelijk laten op metselen als die uit de bouwtijd (2000-2002). Deze hoort bij de bescherming. Het afgescheiden gemeenteperceel achter deze muur behoorde oorspronkelijk bij het woonhuis.

Het interieur maakt deel uit van de bescherming. Er is onder meer nog een bijzondere bordestrap met glas-in-loodramen in de trapgang aanwezig die de invloed van de Jugendstil verraadt. De fraaie eiken bordestrap bezit vierkante gegroefde spijlen die op afgeschuinde hoeken van de boom rusten die op haar beurt versiert is driehoekige vlakken met cirkels. De leuning met groeven links is met de spijlen verbonden door een decoratieve golvende onderlijst die aan de onderzijde boogvormig gebiljoend is afgeschuind. De ronde leuning aan de muurzijde rust op leuninghouders die op een smetplank zijn bevestigd en eindigt met een knopmotief.

Links op de parterre bevindt zich een vierkante trappaal voorzien van groeven en beëindigt met een kapiteeltje dat op alle zijden doorsneden wordt door geprofileerde lange slanke gestileerde vleugels. De paal wordt bekroond door een lamp. De gelijksoortige gekoppelde trappalen op het bordes zijn tevens van rond gegroefde cirkels voorzien met een hangend groefmotief eronder. De lambrisering en de plinten in het trappotaal op de begane grond zijn van marmer. De lambrisering aan de linkerzijde is bijzonder uitgevoerd als marmer 'à livre ouvert' (open boekmotief).

Beschrijving

Op een onregelmatig rechthoekig grondplan gebouwd vrijstaand woonhuis met twee bouwlagen en een kapverdieping onder een samengesteld dak. Dit bestaat uit een afgeplat schilddak met insnijdende schilddaken boven de risalieten aan de voor- en zijkanten en een zadeldak boven de dakdoorbreekende risalerende traptoren aan de achterzijde. Op de driehoekige dakvlakken boven de drie risalieten bevinden zich rechte houten dakkapellen met een plat dak en aan de zijkanten bekleedt met rode beverstaten (shingle-uitvoering). De gevel van de traptoren wordt beëindigd door een op het muurwerk aangebrachte driehoekige geprofileerde lijstfronton. Alle schuine dakvlakken zijn belegd met een bruinrode geglazuurde kruispan. Voor het overige zijn omlopend bakgoten aangebracht. Het dak telt op het nokpunt rechts en op het nokpunt van het insnijdende schilddak van de risaliet links aan de voorzijde twee rechthoekige bakstenen schoorstenen in halfsteens verband met een witte voeg versierd met een rand en een geprofileerde top gedekt met een schoorsteentegel. Op het nokpunt aan de achterzijde rechts bevindt zich nog een dito schoorsteen.

Alle gereinigde gevels worden beëindigd door een hoog fries met ruim naar voren stekende kroonlijst en zijn boven een geprofileerd donkerkleurig trasraam met grijze snijvoeg beëindigd door profielstenen opgetrokken in een rode steen waalformaat in kruisverband met een witte snijvoeg. De rode profielsteen rand van het over de voorgevel meanderende trasraam wordt op de hoeken afgewisseld met natuurstenen profielsteenblokken. In het trasraam bevinden zich boven het maaiveld ventilatie openingen met roosters gedekt door een staande strek en een profielsteen onderdorpeltje. De veelal zinken hemelwaterafvoeren op alle gevelzijden zijn gecombineerd met fraai vormgegeven zinken vergaarbakken.

Alle ramen worden gedekt door strekken met natuurstenen aanzetstenen en een verhoogde trapeziumvormige sluitsteen en boven de smalle ramen alleen door twee hoekstenen. De bredere samengestelde ramen worden ontlast door strekken met meerdere natuurstenen stenen en een dito sluitsteen. Tevens bezitten de ramen afgeronde weldorpels en zijn voorzien van natuurstenen lekdorpels met afgeronde hoeken en verbreed in de gevel aangebracht.

De vensters van de bovenlichten zijn aan de voorzijde en deels bij andere ramen gevuld met facetglas.

Aan de achterzijde bevindt zich een houten serre met ruime voorsprong waarvan het platte dak als balkon dienst doet en dat voorzien is van een houten balustrade.

De balkons aan de voorzijde zijn daarentegen voorzien van een borstwering met ronde openingen welke gedekt worden door een natuurstenen handlijst. De balkonvloer boven de erker wordt geaccentueerd door een natuurstenen lijst en boven de voordeur overdekt het balkon deels de entree. Dit balkon wordt op de rechter hoek ondersteund door een uit meer soorten natuursteen (waaronder graniet) bestaande pilaar.

De deuren rondom zijn allen toegankelijk middels hardstenen trappen meestal met drie treden.

De voorgevel (Z) bestaat links uit een risaliet over twee verdiepingen met op de parterre een naar vorenspringende trapeziumvormige erker die zich midden op de risalietgevel bevindt.

Alle zijden zijn voorzien van schuifvensters rustend op een borstwering. Het middenvenster wordt gedekt door een 8-ruits bovendeel en de zijramen door 6-ruits bovendelen. De kozijn bovendorpel is met een gekarteld loodslabje afgewerkt.

Op de borstwering onder het middenraam op de parterre bevindt zich een granieten gedenksteen met de inscriptie: VE/ 20-8-1917.

De erker wordt beëindigd door een natuurstenen enkelvoudig gegroefde rand waarboven zich de trapeziumvormige balkonborstwering bevindt die voorzien is van ronde openingen gevuld met een dubbel kruis van bandijzer en worden omvat door een rollaag met aan beide zijden

links en rechts natuurstenen blokken. Aan de voorzijde worden drie ronde openingen door de natuurstenen verbindingstukken gekoppeld en aan de zijkanten twee. De handlijst bezit horizontaal aangebracht een omlopende ronde gleuf.

Het balkon is toegankelijk middels een samengestelde raam- en deurpartij die bestaat uit openslaande balkondeuren geflankeerd door smalle zijlichten waarvan de ondersteunende panelen zijn uitgevoerd in de hoogte van de onderzijden van de deuren. Het geheel wordt gedekt door bijbehorende bovenlichten respectievelijk gevuld met 4-12 en 4-ruitjes facetglas. Op het fries boven de deuren en vensters is in kapitalen VILLA WESTERHOUT geschilderd. In het driehoekige dakvlak hierboven is een dakkapel gesitueerd gedekt door een plat dak met een ruim overstekende kroonlijst en voorzien van twee vensters gescheiden door een middenstijl met elk een 4-ruits bovenstuk.

Rechts naast de risaliet bevindt zich een teruggelegen geveldeel waar de verhoogde entreepartij met bordestrap wordt benadrukt door een uitkragend balkon dat links aansluit op de risaliet.

De ruime trap bezit rechts van breed naar smaller inspringende treden. De voordeur die boven een natuurstenen dorpel staat is uitgevoerd met een dubbel omlijst paneel met opgebogen bovenzijde met kwartholle punthoeken en wordt onderaan beëindigd door een getrapte weldorpel. Het smalle draaiende deorraampje gevuld met 6-hoekig facetglas is voorzien van een opgebogen gietijzeren sierhekje in dezelfde vormgeving als het raam. De deur is onderdeel van een raampartij verdeeld door kozijnstijl- en regelwerk. Twee flankerende staande zijlichten gevuld met meerkleurige kathedraal glas in loodraampjes met kleine verbindingsvierkantjes en een gestileerd bloemmotief worden gedekt door een 2-ruits bovenlicht gedeeld door een horizontale roede. Boven de voordeur bevindt zich een 8-ruits bovenlicht. De ramen zijn allen uitgevoerd met facetglas. Naast de voordeur bevindt zich een granieten muurbrievenbus uitgevoerd met horizontale gleuf en met als inscriptie eronder: BRIEVEN.

De gecementeerde onderzijde van het balkon overdekt het bordes en wordt rechts op de hoek op de onderste trede ondersteund door een klassiek uitgevoerde pijler die uitgevoerd is in drie kleuren grijs en geel graniet. De vierkante granieten schacht is uit één stuk (monoliet) vervaardigd. Het boven de entree gelegen balkon is toegankelijk middels openslaande balkondeuren gedekt door een 10-ruits bovenlicht. De borstwering van het balkon is uitgevoerd als het balkon links maar bezit in het front drie openingen en één rechte zijkant met één opening.

Rechts naast de voordeur bevindt zich een samengestelde raampartij bestaande uit twee vensters gescheiden door een middenstijl en elk gedekt door 6-ruits bovenlichten. Op de verdieping erboven bevindt zich een dito samengestelde raampartij.

De zijgevel links (W) is ingedeeld met links een risaliet met een uitspringende rechthoekige houten serre en rechts een teruggelegen geveldeel met op de hoek een verticale raamas van twee smalle schuifvensters gedekt door 4-ruits bovenlichten. De serre wordt beëindigd door een fries met kroonlijst waarboven de balkonbalustrade is gesitueerd.

De serre is boven een baksteen plint opgebouwd met houten panelen van verticaal beschot waarop ramen gedekt door bovenlichten rusten. Alle bovenlichten zijn gevuld met meerkleurig getinte glas in loodruitjes uitgevoerd met kleine verbindingsvierkantjes en in de bovenste ruit gedekt door een accoladeboog.

De zijkanten zijn uitgerust met drie ramen gedekt door 6-ruits bovenlichten en de voorzijde met twee paneel terrasdeuren met 14-ruits bovenlichten binnen diepe dagkanten. De deuren worden weer geflankeerd door twee zijramen gedekt door 8-ruits bovenlichten. Vanuit de verdiept gelegen tuin geeft een hardstenen trap met drie treden toegang tot de serre.

De houten balkonbalustrade is opgebouwd met vierkante houten staanders bekroond met een overkragend vlak met kroonlijstje waarop een bol op een hals is geplaatst. Tussen handlijst en onderlijst staan ronde naar boven verjongende balusters met ringgroeven. De balkonraam- en deurpartij is identiek aan die van de voorzijde.

Hetzelfde geldt voor de dakkapel in het driehoekige dakvlak hierboven.

De zijgevel rechts (O) is ingedeeld met rechts een risaliet en links een blind teruggelegen geveldeel. De risaliet bezit een verticale raamas bestaande uit twee opendraaiende samengestelde vensters gescheiden door een middenstijl en gedekt door 6-ruits bovenlichten met geel gefigureerd glas. In het driehoekige dakvlak daarboven bevindt zich een dakkapel als eerder beschreven.

Tussen de zijgevelhoek rechts en de stenen berging bevindt zich een tuinmuur met poortdeur in afwijkende steen gebouwd in halfsteens verband. De muur wordt gedekt door een ezelsrug waaronder een rand met overhoekse muizentanden is gemetseld.

In de achtergevel (N) bevindt zich links naast het midden een dakdoorbreekende traptoren beëindigd door een fronton steunend op een over de voor- en zijkanten omlopende overstekende kroonlijst. De beide zijmuren van de toren zijn blind en in het front bevindt zich op de parterre rechts een paneeldeur met 6-ruits raam en links een valraam gevuld met veiligheidsglas. Een trap met drie hardstenen treden geeft toegang vanuit de tuin.

Op de eerste en tweede verdieping bevinden zich twee verticale raamassen gescheiden door smalle vensterdammen. Op de eerste verdieping bestaan de samengestelde ramen uit twee vensters gescheiden door een horizontale middendorpel en op de tweede verdieping worden drie ramen gescheiden door twee horizontale middendorpels. Alle ramen zijn gevuld met meerkleurige glas in loodruitjes uitgevoerd met verbindingsvierkantjes, gele randen en aan de onderzijde vier blauwe cirkels deels doorsneden door een sierlijk driehoekje.

In de teruggelegen geveldelen bevinden zich rechts een schuifraam met een 10-ruits bovendeel en in het trasraam een houten luik en links de entree naar de keuken met daarboven een blindraam ontlast door een strek en voorzien van een natuurstenen lekdorpel. De (nieuwe) keukendeur die eveneens toegankelijk is via een hardstenen trap wordt gedekt door een 6-ruits bovenlicht.

Tegenover de keuken bevindt zich op een rechthoekig grondplan gebouwd een schuur/annex berging opgetrokken in halfsteens verband met platvolle voeg onder een zadeldak. De schuine dakvlakken zijn gedekt door bruinrode geglazuurde kruispannen en op de randen voorzien van waterborden. Zowel voor als achter zijn de schuine dakranden voorzien van overstekende eenvoudige rechte windveren. De zijkanten bezitten brede bakgoten gedragen door kleine golvende gootklossen.

De deur met 9-ruits raam en in de onderzijde twee staande panelen wordt aan weerszijde geflankeerd door 6-ruits ramen rustend op een borstwering. Het geheel wordt gedekt door één rollaag. In top bevindt zich een klein raam. De achterzijde bezit twee identieke 9-ruits ramen gedekt door één rustend op rollagen. In top bevindt zich een opendraaiend klein raam.

Achter in de tuin terzijde van de serre bevindt zich een houten tuinhuis met een 4-zijdig tentdak. Het aan twee zijden open tuinhuis in Amsterdamse Schoolstijl is gebouwd op een vierkant grondplan bestaande uit een lage baksteen plint waarbinnen zich een vloer met een donkere randlijsting bevindt. De vloer is belegd met lichtgrijze tegels die in het midden en op de hoeken met motieven zijn uitgevoerd. Het dak is aan de binnenzijde met plaatmateriaal afgewerkt en de schuine dakvlakken zijn belegd met een rode tuile du Nord (gepland: rode Hollandse pan). De omlopende overstekende bakgoten zijn onder het zinken randje voorzien

van een golvend lijstje. Het spitse dak rust op vierkantig gevormd balkwerk dat gesteund wordt door vier hoekstaanders en vier extra staanders aan weerszijde van de open toegangen links en in het front. Alle staanders rusten op een brede gemetselde plint die met houten gepotdekselde delen bekleed is.

De achterzijde en de rechterzijde zijn gedicht met plaatwerk dat rust op de gepotdekselde plint (5 delen hoog) en naast de toegangen in het front en links zijn op de plint houten bloembakken tussen de staanders geplaatst (in totaal vier).

De balk onder de dakrand is binnen en buiten versierd met ronde knoppen die ritmisch overeenkomstig de geplaatste onderdelen zijn aangebracht. De staanders zijn op alle zijden in het midden bovenaan voorzien van een korte houten geprofileerde lat die aan de voorzijden naast beide entrees door een smalle golvende lat ondersteund worden.

De erfafscheiding aan de voorzijde (Geesterweg) is uitgevoerd met een in Amsterdamse Schoolstijl ontworpen spijlenhek met aan de bovenzijde drie horizontaal golvende ijzeren randen die doorsneden worden door korte en lange spijlen die beëindigd worden door bollen. De geschoorde staanders worden met sierlijke gestileerde ijzeren bloemknoppen met bol beëindigd.

Aan de zijde van de Snaarmanslaan bestaat de erfafscheiding uit een muurwerk dat aan de tuinzijde voorzien is van steunberen. De muur is boven een plint opgemetseld met verdiepte gevelvlakken gescheiden door muurdammen en langs de boven- en zijkanten omlijst door een getrappt terugliggend randje. De vlakken eindigen onderaan op profielstenen en worden bovenin gedekt door een rand met overhoekse muizentanden. De hele muur wordt gedekt door een getrappt uitgevoerde ezelsrug. Als verfraaiing zijn in de muur ronde openingen met rollagen aangebracht die gevuld zijn met een dubbel gekruist ijzeren spijlenhek. Links naast de erfafscheiding bevindt zich gedekt door de ezelsrug en een latei een tweedelige ijzeren spijlenpoort met elk een halfronde cirkelvorm (in dichte toestand een cirkel) die toegang geeft tot de gemeente grond. Rechts ter hoogte van de erker aan de voorzijde is de muur doorbroken en voorzien van een nieuw 2-delig hek met zijstukken en uitgevoerd in eerder beschreven vormgeving. De staanders worden beëindigd door een bol. De kopse kanten van de muren zijn afgewerkt met Belgische blauwe hardsteen. Ondanks het later (1997) plaatsen van het hek valt het onder de bescherming evenals de nieuwe in dezelfde stijl uitgevoerde muur die de tuin afsluit aan de achterzijde.

Motivering

Het hoekpand Geesterweg 21 met interieur, schuur, tuinhuis in Amsterdamse Schoolstijl en erfafscheiding is van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard gebleven herenhuis uit 1917. Het in de traditionalistische bouwstijl opgetrokken pand is tevens een mooi voorbeeld van het werk van de bouwheer J.W. Verstraeten. Dit geldt tevens voor het werk van J.F. la Croix, de Alkmaarse architect van het tuinhuis.

Daarnaast heeft het pand stedenbouwkundige waarde door de beeldbepalende vrije ligging op de hoek Geesterweg / Snaarmanslaan te Alkmaar.